

Kommunala pensionärsrådet

Datum	2017-05-12
Tid	09.00 – 12.00
Plats	kommunhuset, KS-salen
Justering av protokoll	Justerare är ordföranden Jonas Väst samt Leif Söderberg

Närvarande

Margit Alenmark	Finska föreningen
Anders Nylin (<i>v ordf.</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Lillian Borg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Kjell Olofsson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Leif Söderberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagot Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Mirjam Sjöqvist	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Berit Härdfeldt	SPRF, Svenska pensionärs Riksförbund
IngBritt Höglin	SKPF, Svenska kommunalpengionärs Riksförbund
Lage Eriksson	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Wathier Svelander	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Jonas Väst (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Bodil Hansson	(S) kommunstyrelsen
Ina Lindström Skandevall	(L) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Johan Hjelm	arbetsterapeut, Trygg hemma Nord
Maria Lundberg	sjukgymnast, Trygg hemma Nord
Gurli Edlund	medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS
Anders Engelholm	medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS
Ing-Marie Svalberg	enhetschef, äldreboenden
Hans Fällidin	administrativ chef, Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
Johan Geibe	kundvärd, Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
Terese Hammarström	marknadsförare, kultur- och fritidsförvaltningen

1. **Mötets öppnande**

Ordförande Jonas Väst öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2. **Val av justerare**

Att jämte ordförande justera protokollet väljs Leif Söderberg.

3. **Dagordning**

Dagordningen godkänns med vissa justeringar. En övrig fråga läggs till: Skrivelse till kommunala företrädare.

4. **Föregående protokoll**

Läggs med godkännande till handlingarna.

5. **Information från socialtjänsten om bl a Trygg hemma och MAS (Medicinskt ansvarig sjuksköterska)**

Arbetsterapeut **Johan Hjelm** och sjukgymnast **Maria Lundberg** informerar om Trygg hemma. De beskriver arbetet som arbetsterapeut och sjukgymnast i hemsjukvård och hur de arbetar i nära team med varandra. Det handlar om arbeta för att brukare ska bli självständiga i hemmet, bl a utprovning av rullatorer.

Trygg hemma drevs som ett projekt fram t o m 2015 och finansierades genom statliga stimulansmedel. Satsningar på rehabilitering för äldre innebär en investering i att förebygga sjukdom och minska kostnader. Det är ett effektivt sätt att undvika att den äldre tidigt får behov av hemtjänst. Projektverksamheten koncentrerades kring två områden: Haga och Granloholm.

Syftet med Trygg hemma är att få till stånd tidiga och individanpassade insatser och medverka till ökad eller bibehållen självständighet och livskvalitet. Projektet gick ut på att forma en arbetsmodell som nu efter själva projekttiden prövas så att man sedan i framtiden kan implementera modellen i ordinarie verksamhet i hela kommunen.

Slutsatserna från projektet: vårdtagarnas fysiska funktionsförmåga och förmåga till aktivitet ökade. Deras självskattade hälsa tenderade att öka. Behovet av hemtjänstinsatser visade sig minska. Samverkan med andra yrkeskategorier förbättrades vilket bidrog till att planeringen inför hemgång från sjukhuset underlättades. De regelbundna vårdtagarträffarna var ett bra forum för samverkan och dialog kring insatser för vårdtagare. Det identifierades även ett behov av utbildning i rehabiliterande förhållningssätt för hemtjänstpersonalen. Även biståndshandläggarnas betydande roll i teamarbetet lyftes fram.

Deltagandet i vårdplaneringar på sjukhuset är värdefullt, framför allt för möjligheten att ge och få information. Tidig kontakt innan hemgång från sjukhuset och närvaro av teamet under vårdplaneringarna ökar tryggheten för vårdtagaren. Trygg hemma-teamet möter upp när vårdtagaren kommer hem från sjukhuset och har även kontakt med hemtjänsten i ett senare skede. Teamet har även vårdtagarträffar med hemtjänsten där

man samtalar om hur personalen kan ha ett rehabiliterande förhållningssätt i kontakten med vårdtagare.

Verksamheten har nu uppdelats i olika områden: *Nord* har 4 team och *Syd* har 3 team. Jämförelse i personaltäthet mellan Trygg hemmaverksamhet och övrig hemsjukvård:

- Trygg hemma: 1 sjukgymnast/fysioterapeut på ca 600 patienter
1 arbetsterapeut på ca 600 patienter
- Övrig hemsjukvård: 1 sjukgymnast/fysioterapeut på ca 2200 patienter och 1 arbetsterapeut på ca 1550 patienter 2200 patienter

Uppkomna frågor till Johan och Maria:

Fråga ställs om teamet får information från sjukhuset om vilka insatser vårdtagare behöver? *Svar:* Ja, de får information från sjukhuset under vårdplaneringsmötena om de behov respektive vårdtagare har.

Fråga ställs om varför det inte finns några av kommunens ytterområden med bland områdena. *Svar:* Verksamheten har finansierats med stimulansmedel under 2017 och tidigare drivits som projekt vilket har gjort att man har begränsat verksamhetsområdena. Efter detta år är det osäkert om verksamheten kan fortsätta och utökas till andra områden.

Medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) **Anders Engelholm och Gurli Edlund** informerar om sin verksamhet. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har ett övergripande ansvar för att du som vårdas inom socialtjänstens hälso- och sjukvård får en säker vård av god kvalitet.

Ansvarer innebär bl a att det ska finnas rutiner så att:

- läkemedelshanteringen är säker, ändamålsenlig och väl fungerande
- journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientjournalagen
- patienten får den vård och behandling som en läkare ordinerat
- delegering av medicinska arbetsuppgifter är förenat med säkerhet för patienten
- kontakt tas med läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal när en patients tillstånd fordrar det
- patienterna får en säker och ändamålsenlig vård och behandling av god kvalitet

MAS ska bevaka patientsäkerheten i hela kommunen och kommunen har delats in i två områden, nord och syd med Selångersån som en avdelare. Anders arbetar i norra området och Gurli i södra området.

Markku Paanalahti arbetar som *MAR* i kommunen vilket innebär att han ansvarar för att patienterna får en säker rehabilitering av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde men även att kvaliteten i verksamheten utvecklas och säkras.

Patientsäkerhetsberättelse är en årsredovisning för den kommunala hälso- och sjukvårdens patientsäkerhet och resultat. En sådan ska upprättas varje år. Patientsäkerhetsberättelsen är en redogörelse för vad vårdgivaren gjort för att identifiera, analysera och reducera risker, tillbud och negativa händelser i vården. Denna finns att läsa på kommunens hemsida.

För att systematiskt kunna förebygga risker för vårdskador använder man sig av olika kvalitetsregister. Dessa kan sedan peka på var och hur man ska sätta in åtgärder. Anders och Gurli menar att detta behövs utvecklas mer.

Patientsäkerhetslagen säger att fel och incidenter ska registreras och att dessa ska anmälas direkt av chef på exempelvis äldre- eller demensboenden. Det registreras ca 3,5 miljoner doser per år och det är viktigt att identifiera allvarliga fel i läkemedelshanteringen.

Gurli och Anders visar statistik för fall och fallskador och en nulägesmätning av användning av sömnmedel och neuroleptika i länet

Läkemedelshantering – det ska göras en genomgång om en person har mer än 5 läkemedel och är över 75 år. I Sundsvall ligger vi under risksnittet när det gäller utskrivning av olämpliga läkemedel. En viktig samverkanspart är Landstinget. Det genomförs bl a webbutbildning för personal som avslutas med ett prov. Om man inte blir godkänd så får man ingen delegering att hantera läkemedel.

Det har kommit nya föreskrifter från Socialstyrelsen som omfattar utredning av vårdskador, hantering av anmälan enligt Lex Maria, delegering och läkemedelshantering.

Uppkomna frågor till Anders och Gurli:

Fråga ställs om det görs regelbundna läkemedelsgenomgångar? *Svar:* Man ska göra detta mer än 1 ggr per år. Den som skriver ut läkemedel ska ta hänsyn till kön och ålder vid utskrivning av läkemedel. Äldre har t ex mindre vätska och fett i kroppen vilket påverkar doseringar. Det finns också andra typer av aktiviteter som kan hjälpa patient istället för läkemedel.

Ing-Marie Svalberg svarar på frågor om bemanning på bl a äldreboendet Kristinelund. Fråga ställs om personaltätheten på just Kristinelund och att personalen upplever att denna är låg och att man har svårt att hinna med. *Svar:* På Kristinelund är det 0,64 årsarbetare delat med antalet boende. Det är ingen skillnad mellan demensboenden eller somatiska boenden. Ing-Marie påengter att arbetsledning är viktig.

Fråga ställs om hur dialogen förs med personalen? *Svar:* På arbetsplatsträffar (APT) tar man upp verksamhetsnära frågor som t ex organisation. Man har även omvårdnadsmöten på avdelningarna – individanpassade.

6. Kollektivtrafikmyndigheten (KTM) informerar

Hans Fällidin och Johan Geibe från Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (KTM) informerar om förbundet som har till uppgift att upphandla och driva kollektivtrafik i länets alla kommuner. I relation till resenärerna, allmänhet och massmedia använder man sig av varunamnet Din Tur.

KTM styrs av en förbundsledning med 22 ledamöter från länets 7 kommuner och Landstinget Västernorrland. Det finns lagstiftning om att det ska finnas en sådan kollektivtrafikmyndighet i varje län. Förbundet bildades 2012 och tidigare var det Länstrafiken. KTM har sitt huvudkontor i Kramfors men färdtjänsthantering och även kundtjänst för övrig trafik inom kollektivtrafiken ligger i Ånge. Länets medlemmar finansierar verksamheten.

Kollektivtrafikmyndigheten ska regelbundet fastställa mål för den regionala kollektivtrafiken i ett trafikförsörjningsprogram. Detta beslutas av förbundsledningen. KTM ansvarar för upphandling, tecknande av avtal om allmän trafik och för Beställningscentralen. KTM kan även ha ansvar över färdtjänsten, vilket är fallet i Ånge kommun. När det gäller upphandling av busstrafiken är det två stora företag som levererar denna: Nobina och Mittbuss (Byberg & Nordin).

Tillgänglighet för funktionshindrade är viktig och fokus ligger då främst på att fordonen och bytespunkter (t ex Navet och resecentrum) är tillgänglighetsanpassade.

Hans berättar att det har varit stora problem med utropen på bussarna i Sundsvall. Han informerar om att det är chauffören som ställer in ljudet i bussen. Skyltningen i bussen är också viktigt för att kunna se kommande hållplatsnamn. Digitala skyltar på hållplatserna och utropen är uppbyggda kring ett realtidssystem som kopplas till bussens GPS. Det har inte fungerat bra tidigare men KTM är nära en lösning på problemet. Det kommer också införas en app där man kan se var bussen är.

KTM har valt att sluta trycka upp busstidstabeller för de blir snabbt inaktuella. Om man vill ha tryckta turlistor kan man kontakta kundcenter som skickar ut sådana. Många upplever att det är svårt att hitta relevant information på Din Turs hemsida och målet är att uppdatera denna inom kort så det blir enklare att orientera sig där.

Trafikplanering: Man uppdaterar linjesträckningar och turlistor varje år i december och gör mindre justeringar på sommaren. Landsbygdstrafikens turtäthet bygger på skolresor. När detta resenärsunderlag försvinner på sommaren läggs vissa turer ner för att sedan införas igen vid skolstart.

Johan berättar kort om sitt nya uppdrag som kundvärd, vilket innebär ansvar för försäljningsorganisationen vad gäller biljetter och för att genomföra biljettkontroller. Han ska också bevaka resenärernas intressen så att de får rätt värde för den resa som de betalt för. Försäljningsställen kan drivas av näringsidkare (ex affärer, kiosker) men även av Din Tur (KTM). Det finns 25 st i länet och öppethållandetider kan variera beroende på var och hur biljettförsäljningen sker. Ca 20 000 biljetter är egeninköpta via nätet.

Biljettkontroller ska införas i slutet av maj. Det har efterfrågats från förare men även av resenärerna. Bl a missbrukas köp av seniorkortet "hundringen" men även barn-/ungdomsbiljetter.

Uppkomna frågor till Hans och Johan:

Fråga ställs om när man kan få bukt med utropen? *Svar:* Grundtekniken finns på bussarna i Sundsvall och det kan i många fall handla om chaufförernas ovilja att ha ljudet på i bussen. Ljudkortet är också dåliga och nu ska nya sådana upphandlas. PRO ha genomfört undersökning om hur ofta utrop saknas på Alnö-bussarna. Hans uppmanar PRO-representanterna att lämna resultatet av denna till Johan. Det är viktigt att få in underlag så att man ev. kan vidta åtgärder. Hans berättar att man har uppföljningar med bussföretagen där man bl a går igenom de anmälningar som kommit in.

Varför sänks inte bussarna när gamla eller barnvagnar ska kliva på? Finns det möjlighet till nedsänkning på alla bussar? *Svar:* Det ska gå att göra det och frågan ska tas upp med trafikföretaget.

Fråga ställs om varför man inte kan gå in och köpa eller registrera biljetter vid bakdörr? *Svar:* Det innebär ökade kostnader med ytterligare utrustning.

Fråga ställs om varför det inte finns försäljningsställen för seniorkort i t ex Indal. Det närmaste stället att köpa sådana är på Navet. *Svar:* Det är såklart inte bra och det är viktigt att hitta ett nytt försäljningsställe i närområdet.

Fråga ställs om vad man kan göra för att minska förseningar som uppstår för att många laddar sina kort på bussen vid påstigning. *Svar:* Minsta laddningsbelopp ska nu höjas från 100 kr till 300 kr. Då behöver man inte ladda lika ofta. Man har beräknat att köer vid påstigning ger över 55 timmars fördröjning i Sundsvallstrafiken.

I förväg insända frågor till Hans och hans skriftliga svar på dessa:

Får man ta in fler passagerare än vad som anges på skylten i bussarna? *Svar:* I den mån en skylt är uppsatt gäller den. Bussarna är besiktigade för ett visst antal passagerare. Det är möjligt med ett större antal stående på tätortsbussar men även ett mindre antal med landsbygdstrafiken. Tanken är att på en tur som är längre än 10 km ska alla passagerare ha sittplats. Om det behövs mer kapacitet ska förstärkningstrafik (extra bussar) sättas in. Chauffören har alltid ansvaret för att bussen framförs på ett trafiksäkert sätt och att ingen passagerare riskerar att skadas.

Det händer att personer står framme vid chauffören och pratar under färd. Är detta tillåtet? Vilka regler finns det kring detta? *Svar:* Det är inte förbjudet att prata med chauffören under färd, det kan finnas behov av att ställa frågor om sin resa under färd. Vi ser ett säkerhetsproblem när passagerare sätter sig på sätet framme vid föraren för att prata om allmänna saker, vilket kan ta chaufförens uppmärksamhet från att framföra fordonet. Det är chaufförens ansvar att framföra fordonet säkert och han avgör i vilken utsträckning och i vilka frågor han samtalar med passagerarna. Det är viktigt att chauffören ges förutsättningar att koncentrera sig på sitt jobb.

När kontrollerades senast att högtalaruppropen fungerar på bussarna? Hur ser resultatet ut från senaste kontrollen - vet ni hur ofta det fungerar? *Svar:* Vi har kontrollerat utropen regelbundet under året. Sundsvalls och Örnsköldsviks trafik har haft problem med tekniken att leverera information till hållplatsskyltar och utrop. Sedan ett par månader tillbaka fungerar grundtekniken igen. Vi har ett gammalt ljudfilssystem som ska ersättas under 2017 så att det blir lättare att höra och förstå vad utropen meddelar på alla Din Tur bussar i Västernorrland.

- Om busslinje 3 som går mot Sidsjön: Det finns önskemål från pensionärgruppen att denna går upp mot vårdcentralen i området så att man kan kliva av där.
- Buss från Stöde till Sundsvall: Det finns önskemål att några av bussarna går in i Matfors så behöver inte resenärerna åka till Sundsvall och sedan ta buss till Matfors för att besöka vårdcentral, tandläkare eller apotek. *Svar:* Jag överlämnar era synpunkter till trafikenhetens trafikplanerare som i samråd med Sundsvalls kommuns företrädare ser över och justerar linjesträckningar och tidtabeller. Det går att skicka in synpunkter på vår trafik via Kundservice – ring, mejla eller chatta!

Navet är för trångt när dubbelbussarna kommer in, då stannar bussarna utanför perrongen. För gamla med rullator blir det problem. *Svar:* Navet byggs om under 2018. Nytt resecentrum står färdigt 2021. Både Navet och Resecentrum är då modernt utformade och ska ha hög tillgänglighet för alla resenärgrupper.

7. Seniordagen 2017

Marknadsförare Terese Hammarström, informerar kort om det som just nu är planerat inför årets seniordag. Man har haft ett inledande möte då social- och kultur- och fritidsförvaltningen beslutade att sätta samman en arbetsgrupp. Beslut togs också om att tacka nej till Seniorevent som var arrangör förra året eftersom det blev mycket jobb trots att kommunen var betalande utställare. Man har funderat lite kring eventuellt tema "Digitalisering" samt att arrangemanget läggs i samband med E-medborgarveckan i oktober. Förslag till lokal är Kulturmagasinet. Några KPR-ledamöter menar att Tonhallen var bra lokal och att det känns trångt i Kulturmagasinet.

En pensionärsrepresentant från KPR ska ingå i kommunens arbetsgrupp för arrangemanget. KPR **utser** därför Wathier Svelander till ordinarie och Kjell Olofsson till ersättare i denna.

KPR utser även en egen arbetsgrupp som ska samordna arbetet kring KPR:s monter och deltaganden under seniordagen. Linnéa Kjellman (C), Margit Alenmark, Kjell Olofsson och Wathier Svelander väljs in i denna arbetsgrupp.

8. Övriga frågor

KPR-sammanträdet i november

Ordföranden informerar om att det inplanerade KPR-sammanträdet den 17 november flyttas fram en vecka till 24 november.

Flera ledamöter uttrycker ett önskemål om att ha fler KPR-sammanträden per år. Ordföranden tar med sig frågan och ber att få återkomma om detta inför planeringen av 2018 års KPR-sammanträden.

Skrivelse till kommunala företrädare (se bilaga 1)

Anders Nylin lämnar över en skrivelse från KPR:s pensionärsrepresentanter till ordförande Jonas Väst (S) och Bodil Hansson (S). Skrivelsen riktar sig till såväl kommunala politiker som tjänstemän, som har ansvar för äldre frågor i någon form. Skrivelsen berör delvis KPR:s roll som rådgivande organ i kommunen.

Nästa sammanträde:

Datum: **15 september** 2017

Tid: 09.00 - ca 12.00

Plats: Kommunstyrelsesalen, kommunhuset

Justeras

Jonas Väst

Ordförande

Leif Söderberg

Justerare

Caroline Grafström

Sekreterare

2017-05-12

KS-2017-00463

Sundsvall 2017-05-02

Till berörda i Sundsvalls kommuns äldreverksamhet

Denna skrivelse riktar sig till kommunens företrädare, såväl politiker som tjänstemän, som har ansvar för äldre människors sociala olika behov i vår kommun.

I media har man i olika omgångar kunnat följa olika äldrefrågor i kommunen och hur dessa behandlas/beslutas. Det är i många fall härresande hur man resonerar i frågor som berör ett fåtal särskilt utsatta och innebär marginella besparingar eller inkomstillskott för kommunen. Det finns ingen anledning att här välja ut någon speciell fråga, som på senare tid belysts i media. Vi är kritiska till hanteringen av dem alla. Men när munhuggning mellan personal och högsta chef sker öppet på Ordet fritt i Sundsvalls Tidning, då undrar man var det sunda förnuftet finns från ledningens sida.

Det har också skrivits en del på insändarsidorna i Sundsvalls Tidning från enskilda personer, som framfört kritik, men också vid ett tillfälle sparkat rejält på våra olika äldreorganisationers företrädare i kommunen. Vi får hoppas att det beror på oförstånd och bristande insikt om vad vi som KPR-representanter utträtt, helt utan makt att besluta. Samtidigt leder det som nu sker helt naturligt och med all rätt till en tuffare attityd från våra organisationers gemensamma företrädare i KPR. Det måste ni förstå ni som sitter på olika stolar i kommunen, politiska eller tjänstemannastolar, med beslutanderätt och chefsansvar.

Vi ser därför fram emot att kommunens ansvariga i än större grad lyssnar på våra olika organisationers företrädare i KPR och deras väl förankrade synpunkter bakåt i leden i olika föreningar och samrådsgrupper och att ni tar till er dessa synpunkter.

PRO *[Signature]*
Org. / Sign.

SPF *[Signature]*
Org. / Sign

PRO *[Signature]*
Org. / Sign.

SPF *[Signature]*
Org. / Sign.

R.P.G. *[Signature]*
Org. Sign.

[Signature]
Org. / Sign. Finska Föreninga

SKPF/SPRF *[Signature]*
Org. / Sign.

SKPF *[Signature]*
Org. / Sign

PRO *[Signature]*
Org. / Sign.

PRO *[Signature]*
Org. / Sign.

[Signature]
Org. Sign.

SPF *[Signature]*
Org. / Sign.